

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Christendommens Sandhed

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Christendommens Sandhed", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1826_444_2-txt-shoot-idm4182/facsimile.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Indhold af ottende Bind.

	Side
I. Afhandlinger.	
1. Hans Nielsen Hauges Liv, Bivelsomhed, Lære og Skrifter. Af Steenr. Johannes Steenr. Jensen, Professor ved det Kongelige Kjøbte Frederiks Universitet. Trede Stykke	1.
Fjerde og sidste Stykke	97.
2. Om Religions-Frihed. Af N. F. S. Grundtvig. Præst. Første Stykke	28.
Andet Stykke	136.
3. Aiterens Sacrament. Af J. G. Dehmann, Confessorialraad. Andet og sidste Stykke	118.
4. Om Christendommens Sandhed. Af N. F. S. Grundtvig, Præst. Sjette Stykke	223.
II. Recensioner og kritiske Anmeldelser.	
1. Prof. Clausens Catholicisme og Protestantisme. Af Dr. A. G. Kadelbach. Ottende Stykke	59.
2. Martin Boos's Selbst-Biographie (herausgegeben von J. Gohner). Af Dr. A. G. Kadelbach. Første Stykke	171.
Andet Stykke	267.
3. Disputatio de mythica Sacri Codicis interpretatione, auctore J. H. Pareau. 1824. Af Dr. A. G. Kadelbach. Andet Stykke	252.
III. Miscellanea	
Et Par Præfationer af Broder Berthold, i Udtog, med Sprag- og historiske Anmærkninger til Leptens Optøining, meddelte af Dr. A. G. Kadelbach	193.

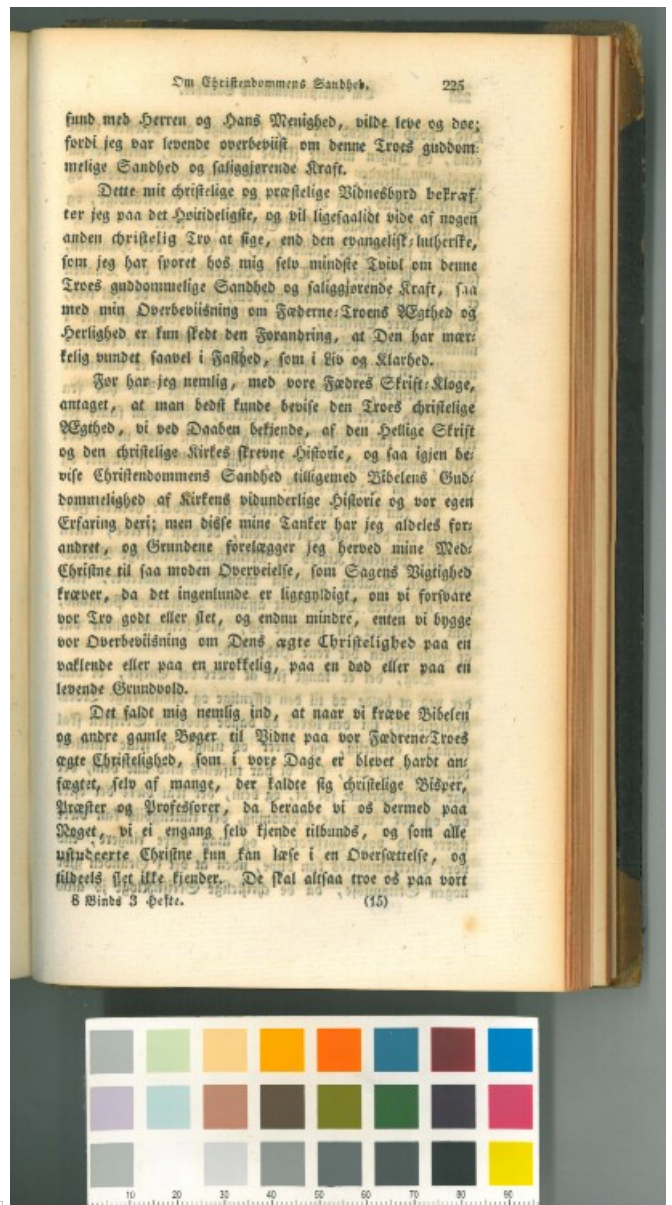
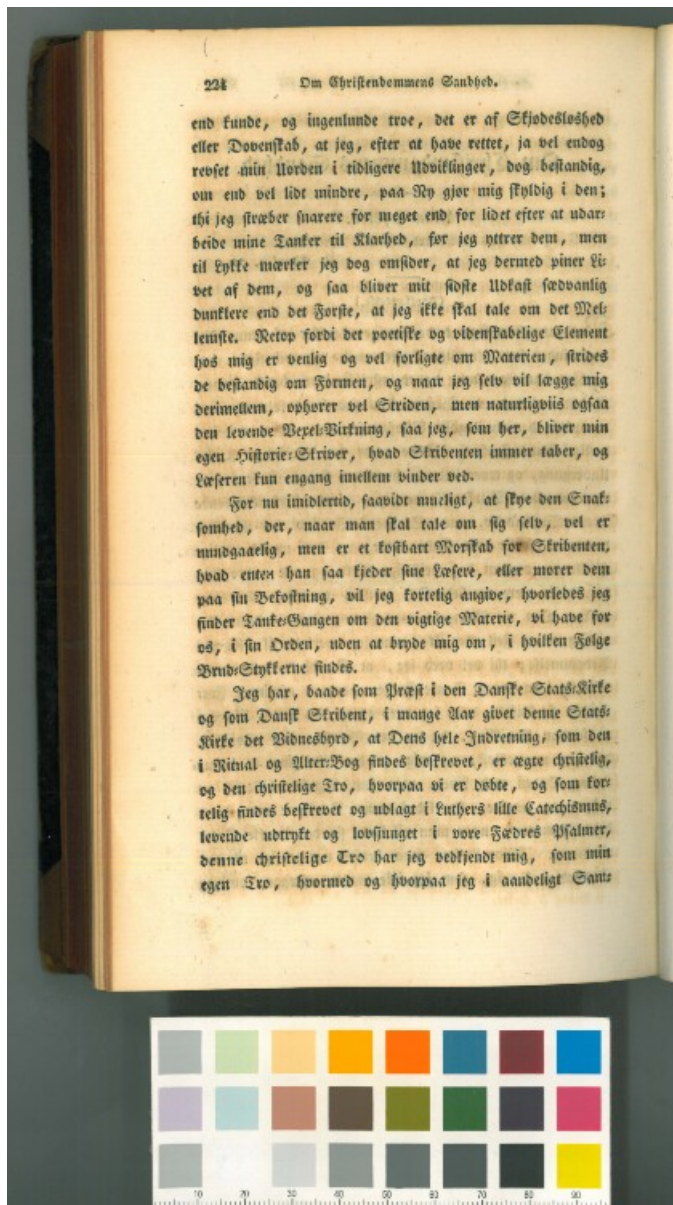
Om Christendommens Sandhed.

Man trykkes.

I Kjøbenhavn Postlæret den 16de April 1827. P. Eberlin.

(Fortsættelse.)

Ved at gjennemgaae de forrige Stykker af denne Betragtning, som alvorsige Læsere med mig vil finde nødvendigt, har jeg seet, de er just ikke i den bedste Orden, skjøndt det var min Bestræbelse, saa klart som muligt, at oplyse den theologiske Vidfarelse, der, uden et besynderligt Guds Forsyn, maatte voldt den christelige Kirkes Undergang, og truer endnu, hvor den findes, Troens Liv: den nedbrævede Vidfarelse nemlig, at ikke Kirkens levende Troes-Bekjendelse, men Christens Bogstav var Christendommens første Kundskabs-Råde, og det umiskendelige Skilleum mellem den christelige Kirke og alle andre Kirker, disse være nu hedenske, jødiske, tyrkiske, eller hæretiske. Om nu Mangelen paa streng Ordren i denne Udvikling er en Feil eller ikke, maa jeg overlade til Læserens Bedømmelse; thi vel veed jeg, at Sandhed, ved at udvikle sig i en streng Tanke-Følge, hardtad afvinger Forskanden sit Bifald, men jeg veed ogsaa, at fattes Livet i en saadan Udvikling, da er det Bifald, den afvinger, dødt og magtesløst, og mig er det ikke givet at forene streng Ordren med Livet, men kun bagsefter historisk at opfatte og angive, hvorledes man i Tanterne maa ordne dens Momenter, naar man vil klare sig den dunkle Sammenheng. Mine Læsere maa derfor værne sig til den Særlighed hos mig, som jeg ikke maatte afsløge, om jeg

Ord, hvad til Rød gif an, saalænge alle Præster talde eens, og Ingen maatte sride imod Troen, men er nu hardhad umueligt, uden Overtro paa vores Lærdom og Skrift-Klogskab, saa de fleste maae blive tvivlraadige, og slet ikke vide, hvad de som Christne skal troe.

Her synes gode Maad dyre, og er dog ved Haanden, saasnart vi huske, at Troens Betsjendelse ved Daaben er jo et fuldgyldigt Vidnesbyrd om, hvad alle de skal troe, der vil være Christne, saa, hvent der fornægter eller i mindste Maade vrager den Tro, som ikke alene Lutheras nerne, men ogsaa Catholikkerne bekjende, han er aabenbar Ingen Christen, med mindre den christelige Tro har fra Aarids Tid været forfalsket i Kirken, hvad han saar see til om han kan bevise, men maa da først gaae ud af vor Kirke, hvor Ingen kan være, som aabenbar fornægter og forcaster sin Daabs-Pagt.

Nu kan vi da rolig overlade til Enhver: hvilken Forsikring om den ægte Christendom, de helst vil troe, enten den hele christelige Kirkes og Menighedens heilidelige Vidnesbyrd ved Daaben gjennem mange Aarhundreder, eller nogle fra deres Daabs-Pagt affaldne Beglærdes Paastand, som ovenikjøbet vil indbilde os, at Christendommen var af Begyndelsen det rene Hedenstak.

Dog, det er langt fra at være det Eneste, vi vin- der ved at holde os til den offentlige og almindelige Troes- Betsjendelse; thi den lærer os baade hvordan Christen skal fortaales christelig, og lærer os tillige at skille imellem den christelige Tro, som vi har tilfælles med alle dem, der har været Christne før vi, og dem, der skal være det efter os, og vor christelige Døphning, der rimeligvis kan være siere end vore Forsædres, og maa være ringere, end vore Efterkommers kan blive, uden at det i Grunden gjar nogen Skilsmisse, da de christelige Skrift-Kloge jo altid

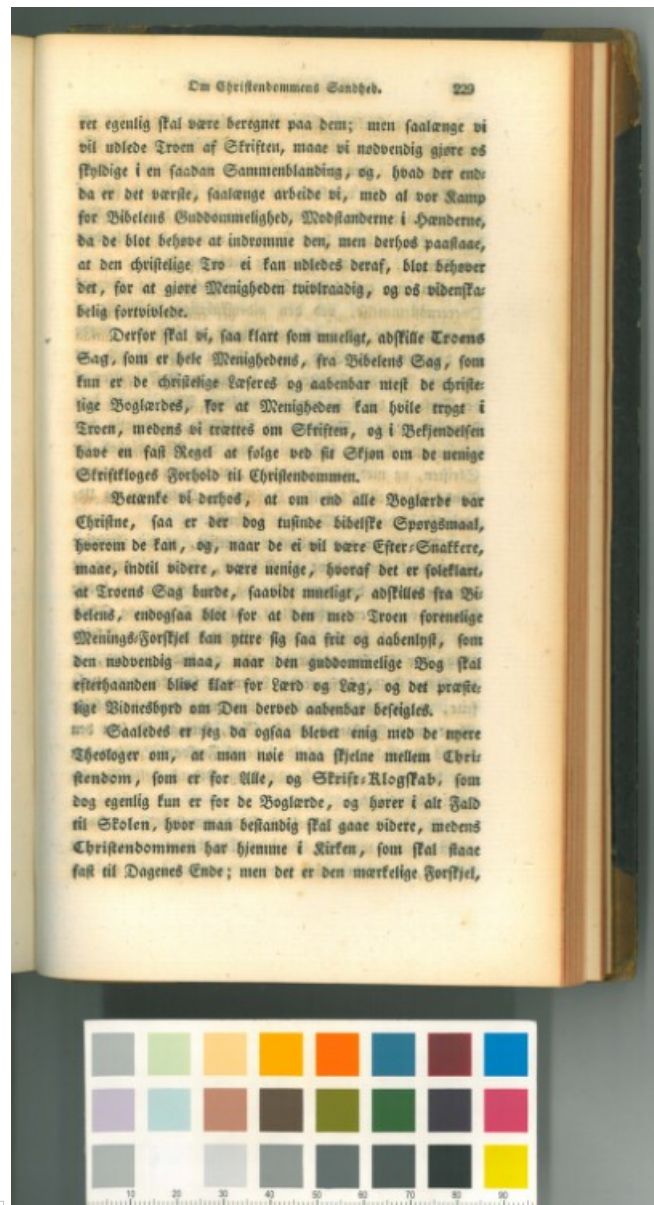
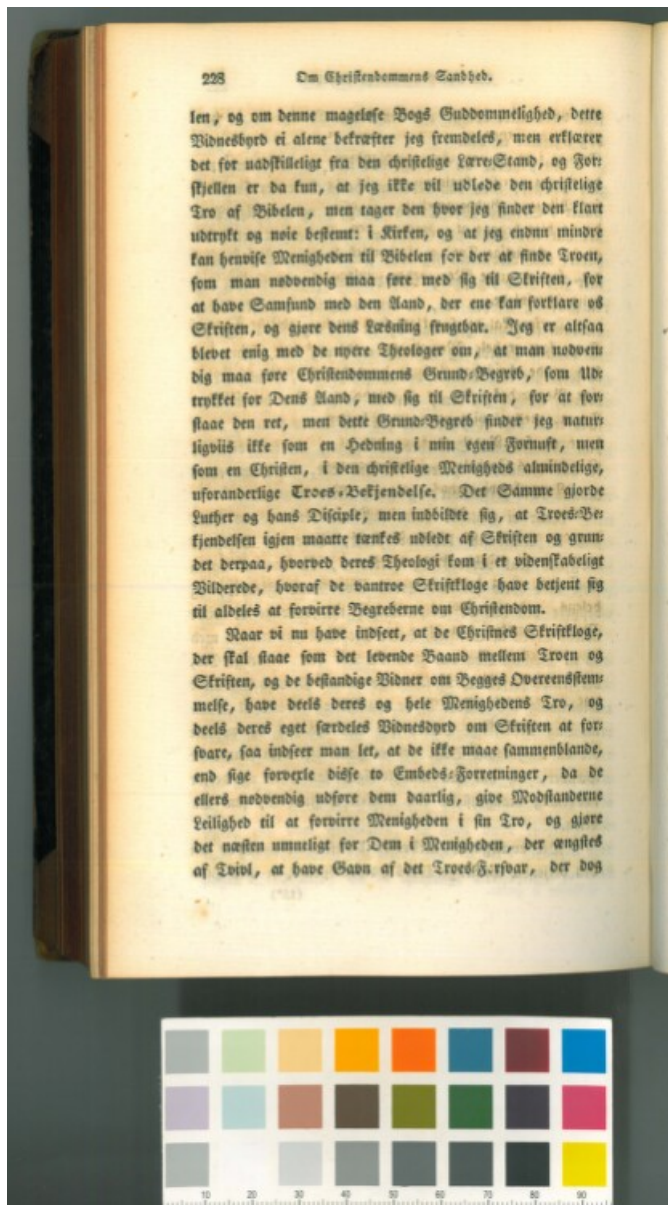
skal være mere oplyste end den vovige Menighed, og høre dog ligesulde til den.

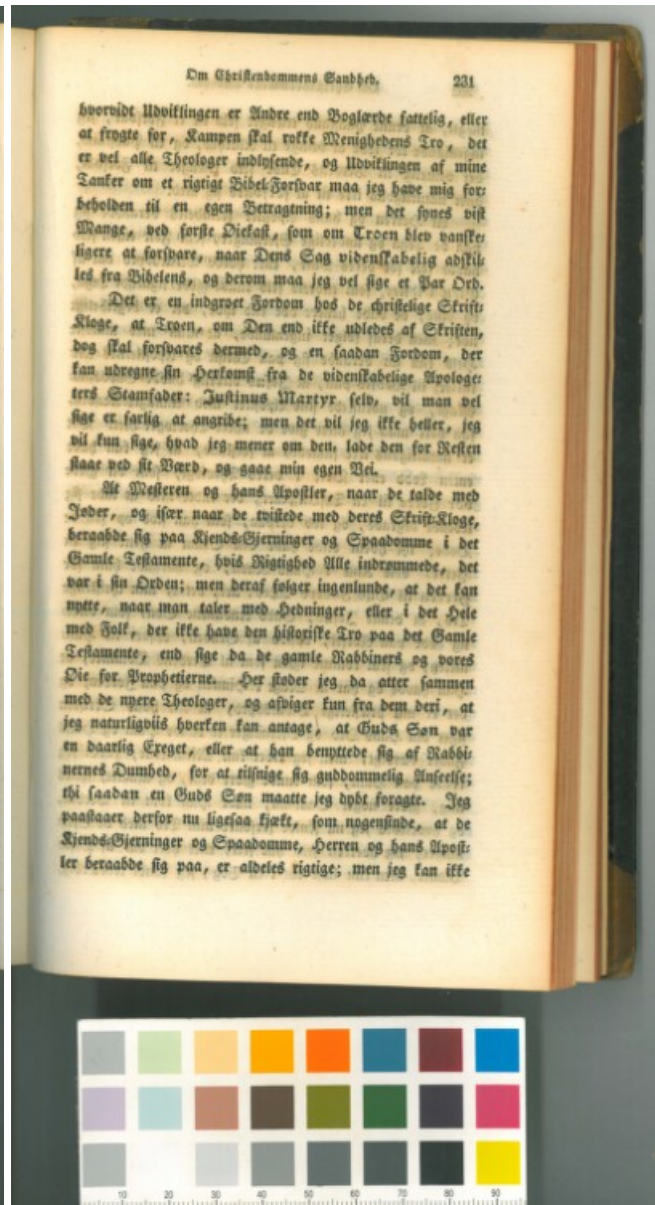
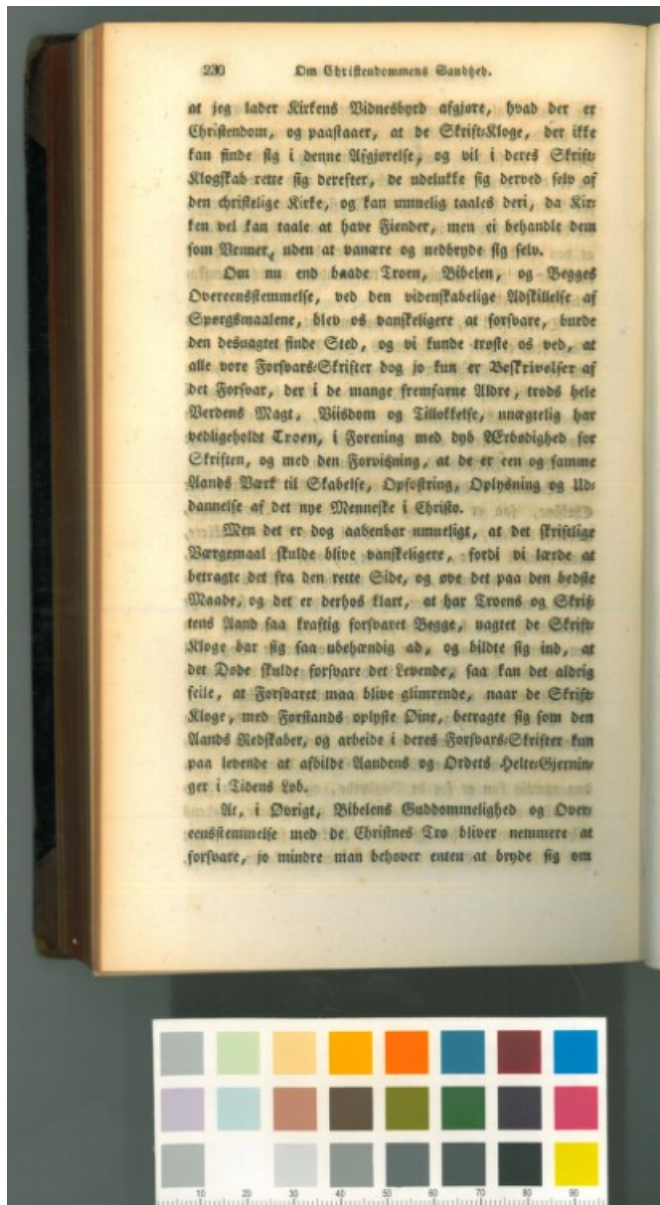
Nu behøver da Menigheden ikke at troe blindt paa sine Præster, men kan bedømme deres Tale om hvad der staar i Skriften efter Troens Regel, og christelige Præster har ikke alene den Glæde at kunne sige til deres Tilhørere med Afsigten: jeg taler som til Forstandige, demmer selv hvad jeg siger; men de vinde ogsaa for sig selv en glædelig Nidhed om, at den evangelisk-lutherske Bibel-Lærdom er grundskriftelig, og de kan tage sig i Agt for at damme haardt og ufærlig om dem, der, uden dog at fornægte eller bestride den christelige Tro, i enkelte Lærdomme afviger fra dem, medens de paa den anden Side lære ei at vige et Haardbred fra den Troes-Grund, hvorpaa Menighedens Sikkerhed er bygget, og som vi ved, er den Grundvoed Herrens selv har lagt, da denne ellers maatte være forsvundet, og Hans Kirke forgaaet.

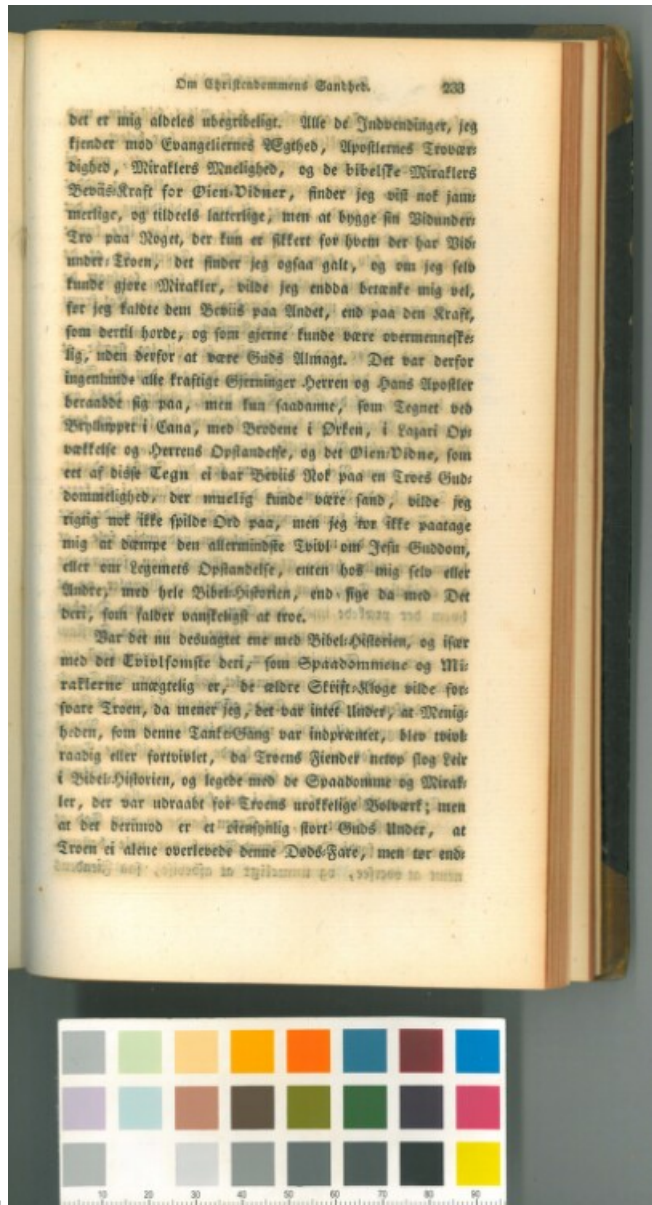
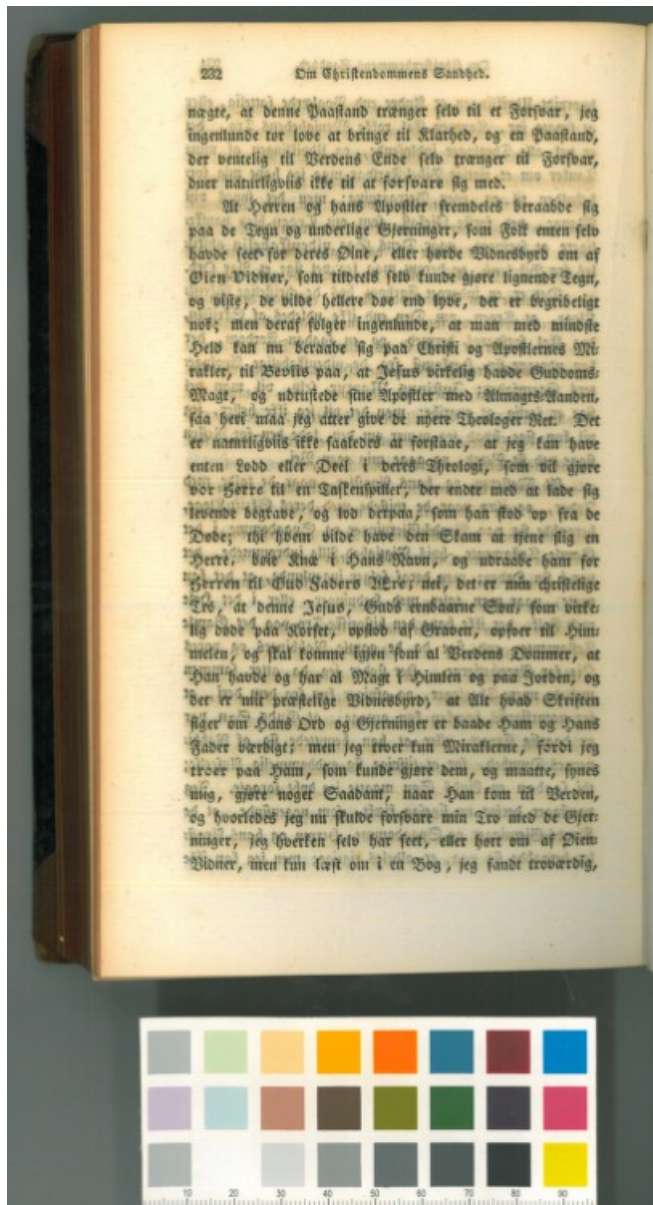
Naar vi saaledes holde fast ved det Troens Ord, som er Aandens levende Rost, hvorefter Skriftens Bogstav skal udledes og forklaret, da kan vi ogsaa færst med Held forsøre Troen mod Dens Fiender, og besynde den hos de Tvivlraadige; thi saalænge vi vilde ublade Troen af Skriften, kunde Modstanderne trættes med os til Dommets-Dag om hvad der var den christelige Tro, der skulde forsøres, og saalænge maatte Menigheden blive tvivlraadig ved enhver af de utallige og tildeels til Dommets-Dag ueplefelige Tvivl, der kan oplastes og opslaae ved en ældgammel Bog, der er gaaet igjennem saamange Hænder, og har saa mangfoldigt, saa dybt og derfor nødvendig mangensteds saa dunkelt et Indhold, som Bi-belen.

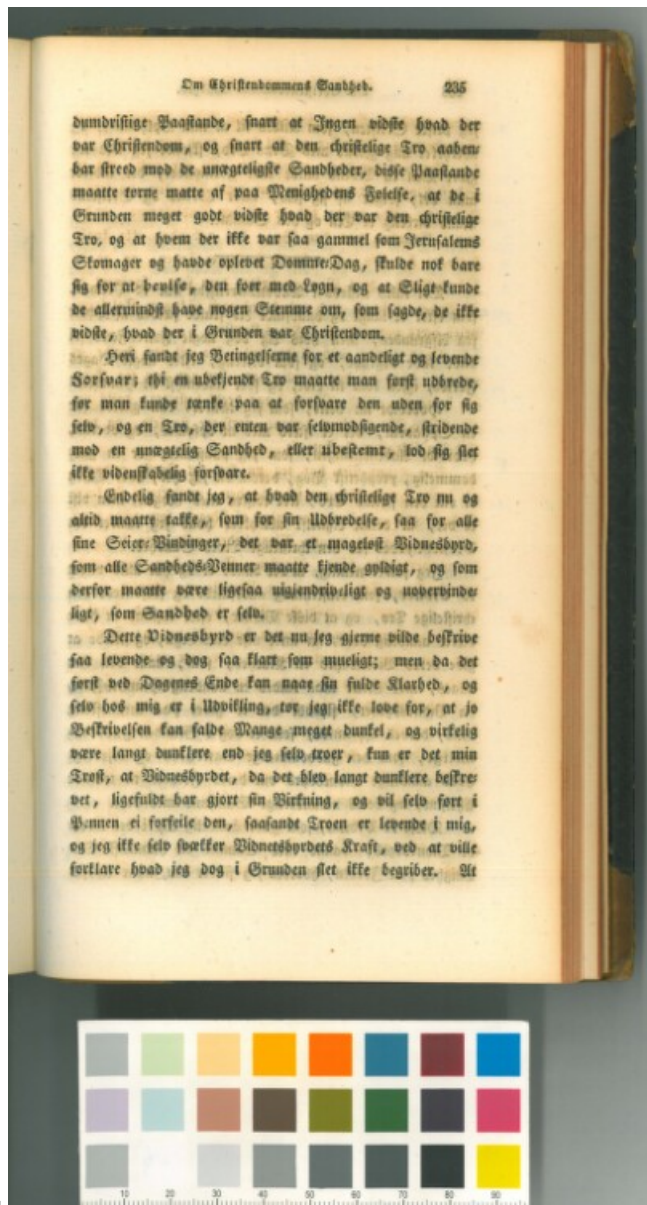
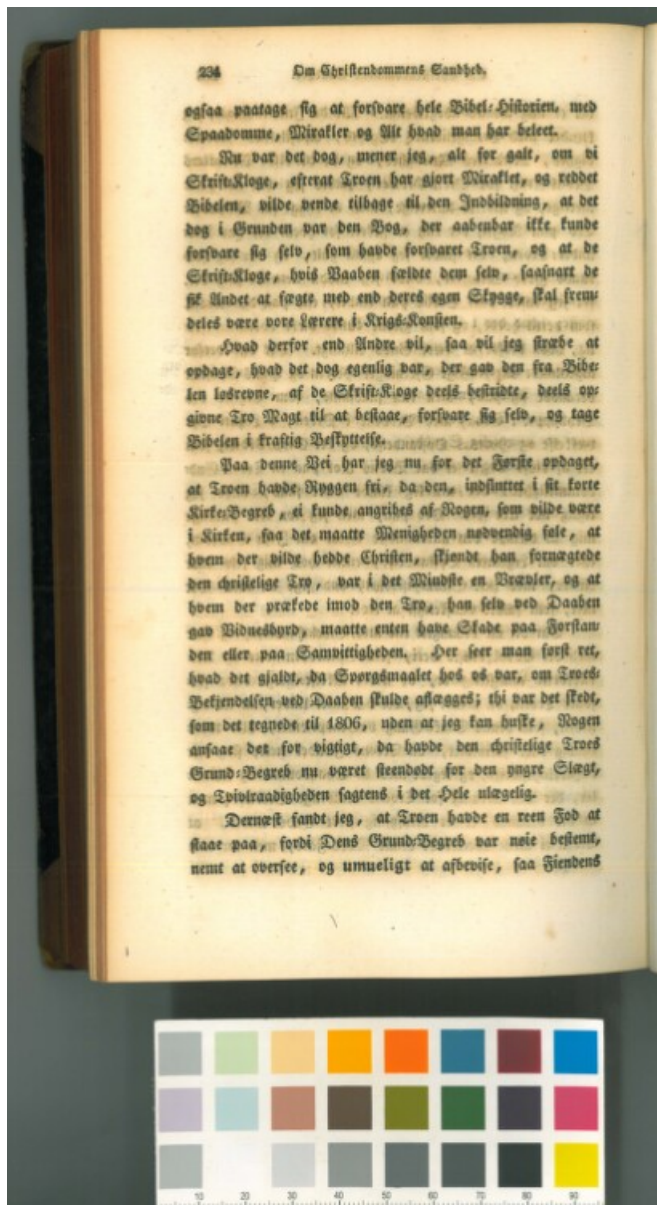
Det evangelisk-lutherske Præst-Vidnesbyrd om den bekjendte christelige Troes Overensstemmelse med Bi-belen.

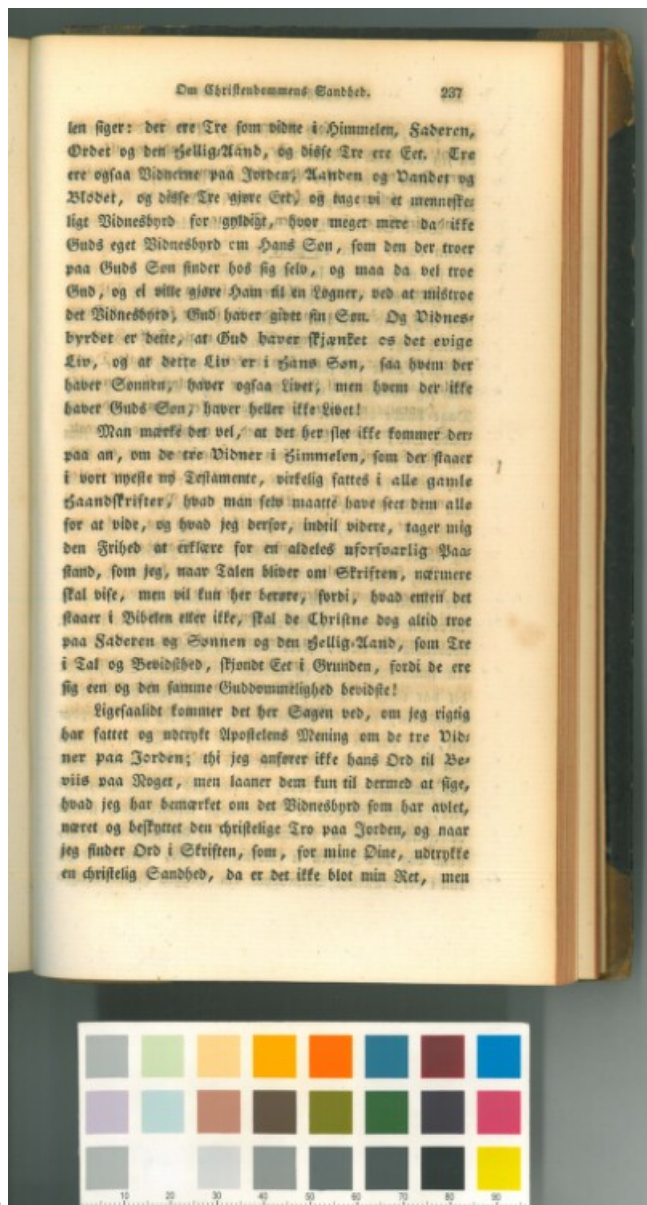
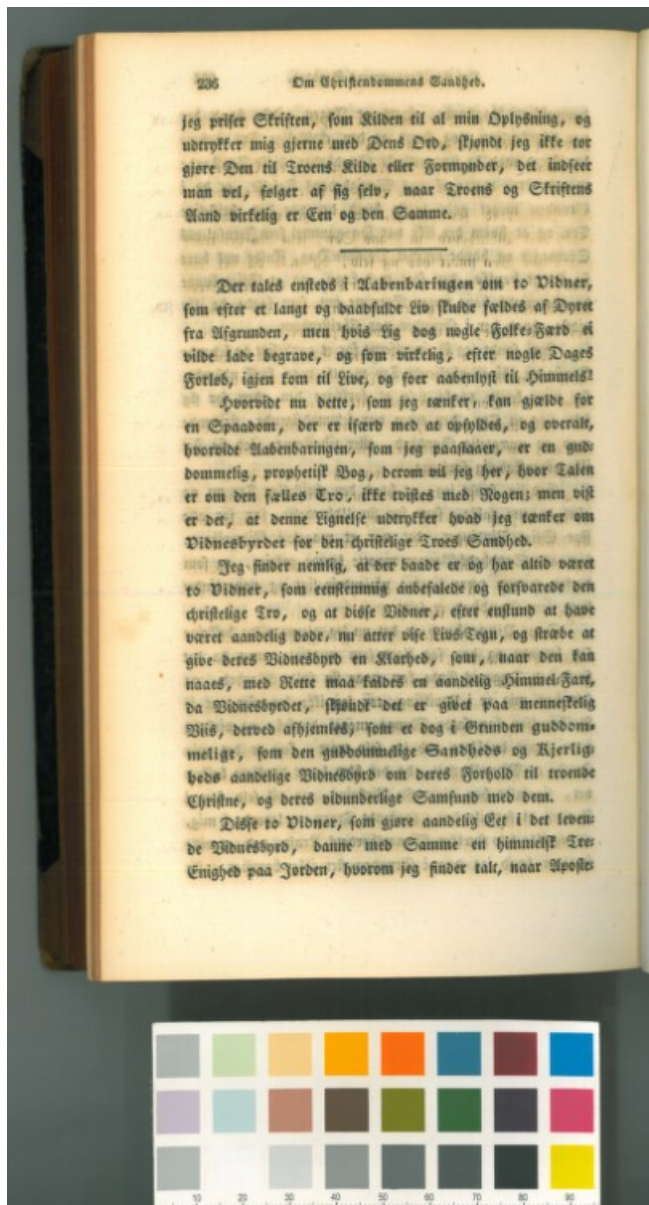

min Pligt, som christelig Skrift-Kloge, at bruge dem dertil, da jeg ikke maa indbilde mig, at kunne opvække saa rene og levende Udtryk for Sandheden, som de, Apostlene med langt klarere Oplysning forde i Pennen.

Disse Skriftens Ord, om det mageløse Vidnesbyrd Troen haade haaber og giver paa Jorden, saavel da her kun for mig som et levende Stjerne-Billede, jeg troer, kan gjøre mine christelige Læsere samme Tjeneste, som Det gjør mig, ved ikke blot at vise mig Veien, men virkelig veilede mig: holde paa mig, naar jeg smulter, falde mig tilbage, naar jeg forvildes fra Sporet, og oplive mig, naar jeg udmattes. Saaledes har jeg i alle mine Præstige Dage haade betragtet og fundet det i Bibelen beskrevne Guds Ord, og i denne Mening har jeg preist det, som den store prophetiske Nat-Lampe, der vandret for christelige Bibel-Læsere, som Ild-Stetten for Israels Horn, paa Veien til det forfattede Land, men jeg vidste ei at gjøre mig det selv, derfor ei heller mine Læsere tydeligt, og kunde da, naar man sagde, jeg tog Bogslaven for Aanden, kun med en aandelig Protest bevise, det var ikke sandt. Saaledes, har jeg fundet, det gik ogsaa Morten Luther, og jeg tænkte derfor længe, det maatte nødvendig saa være, fordi Aand og Bogstav var i Skriftten sammensmeltede, og maatte prives under Eet, skøndt det var tungt, at de fleste Skrift-Kloge, der holdt sig til Bogslaven, tog ikke Aanden med: men jeg har nu opdaget, det var en Misforstand; thi ikke i Skriften, men kun hos de hellige Skribenter var Aand og Bogstav dunkelt sammensmeltede i Ordet, og kun hos troende Bibel-Læsere, og da især hos de Skrift-Kloge iblandt dem, stræbte de efterhaanden at sammensmelte, i det forklarede Ord, hoade dog paa Jorden ei fuldtelig kan see, men giver sig kun i det præstelige Vidnesbyrd om Begges Grund-Eenhed

prophetisk tilsende, ikke som Resultatet af en fuldendt Skrift-Granskning, men som en Visdom i Troen; der ved Bibel-Læringens Brug daglig skabtes. Kirkelig udgjør dette Vidnesbyrd om Ordets Aabenbarelse i Skrift, og Skriftens deraf skydende Aandelighed, eller om Grund-Eenheden af Skriften og det Troens Ord, vi prædike, kirkelig udgjør det Eet med Vidnesbyrdet saavel om Troens Eghed som om Dens Sandhed, men videnskabelig maa disse Vidnesbyrd nødvendig adskilles, naar Sagen ikke, ved hoade der kaldes sig Forklaring, skal forduktles, istedenfor at oplyses, og ved at unblade denne Skildriselse, har jeg feltet med Luther, skøndt jeg ligeaaltid som han enten har taget Bogslaven for Aanden, eller bundet mig til Bogslaven i den Betydning kun en aandløs Skolasik, Ingen meer forbød end Luther, under Naad paa ham udfaldte. Ei maa vi, som nu leve, heller Andet vente, end at vider Sværmeri, der altid kæmper med tom Epidemidighed om Viget og Nagten og Vren i Aandens jordiske Verden, ei Andet vente, end at Det vil misbruges Skildriselsen vi gler, som Skolasikens misbrugte Sammenblandingen; men den troende Menighed, om hvis Tord der gjaelder, og som ved Sammenblandingen nedfaldt og henfaldt i Dvultraadighed, vil ved Skildriselsen vaagne, ja opstaae af Døde, og lade Kristus lyse for sig; medens de troende Skrift-Kloge daglig lige dybere i Ordets dunkle Speil, som Skriften er, og fristes da sikkerlig ikke til at ephele sig over den, eller finde de Lovtaler for store, som Aanden har givet den, skøndt de nødvendig maae finde dem latterlige, som Aandeligheden holdt, da den forgaadede en Bog, der, som Bogstav-Skrift, unøgetlig er et Værk af Menneske-Hænder, og det ei blot af de hellige Skribenters, men ogsaa af Ester-Skriverens, saa Dens Beskaffenhed er et videnskabeligt Spørgsmaal, Kirken kan

og skal rolig overlade Skolen, uden derfor at vakte i sin Tro om Skriften, for hvis Nødvendighed Anden borger, ei blot med Troes-Bekendelsen, men især med Livet og Kraften som følger det med Skriften enige Ord paa Præste-Tungen, som driver alle troende Hørete til, saar vidt muligt, at vende Bibel-Læsere, og som indstrømer i de Troende med høit Bibel-Ord, de levende til egne sig.

Dog, dette kun i Forbigaaende, for, saavidt muligt, at hindre Misforstand, og de to Vidner om Christendommens Sandhed, som videnskabelig maas afsløret, staaende deres eenstemmige Vidnesbyrd aandelig forener dem, det er da netop Kirken og Skolen, hvis Forhold bliver mig klart, naar jeg sammenligner det med Forholdet mellem Tunge og Pen, mellem Ord og Skrift, men saarer dog egentlig kun til det døde Grund-Forhold i Mennesket mellem Hjerter og Hoved, der begge kan ytre sig med Tunge og Pen, i Ord og Skrift, staaende det er ikke tænkeligt paa Jorden, at man ei skulde tale bedst af Hjerter, og skrive klart udaf Hovedet, saa naar Anden er tilstede, vil Kirken altid være sit Vidnesbyrd paa Tungen og Skolen føre sit i Penen, naaret de aldrig vil være for stolte til at laane og at lære af hinanden hvad der kan befordre Menighedens Bæst i vor Herres Jesu Christi Naade og Kundskab!

Dog, hvad Redskab end Vidnerne bruge, og til hvilken Part af Mennesket de end nærmest vende sig, saa er dog Forskjellen altid den, at Kirken vidner faderlig, og Skolen sønlig til Faderens Ære, saa vi bestandig mindes om hvad Herren sagde: Der saarer jo frevet i Loven, at to Menneskers Vidnesbyrd er sandt, og nu vidrør haade Jes, og Faderen, som mig udsender. Ligheden er ogsaa gjennemgribende, thi betragte vi den prophetiske og

apostoliske Skrift, da finde vi det samme Forhold, saavidt det i Skrift kan gaaendbare sig, da det gamle Testamente hører sig som et levende Salomons-Tempel, medens det Ny-udspringer deraf, som en besteden Synagoge, hvor det kommer for Dagen, hvad der omspaaedes i Templet, og udsloede sig af Dets hellige, levende Dunkelhed, som en Søn af Moders-Livet, hos en hellig Jomfru. Derfor er det intet Under, at den kedelige Høitelse fordem skabte sig, Afguds-Billeder af denne aandelige Lignelse, saa man boiede sig i Støvet for en selvgjort Guds-Moder, og stræbte haandgribelig at bygge en Christ-Kirke, som en verdslig Helligdom, efter Templets Lignelse, med en Ypperste-Præst, indsat af Mennesker, og et hemmeligt indstude Guds Ord, som levende forplantet, kunde gjøre Skriften, om ikke ganske saa dog hardtad overskudig. Det er heller intet Under, at kedelig Fornuft har taget Støtten for Legemet, og den levende historiske Udvikling, som Skriften afbilder, for en adventyrlig Digtning, der blot skulde dramatisere Ideen til et lirkeligt Ene-Epil. Begge Jordansfælinger af Christendommen: den lustige saavel som den haandsøse, den fine saavel som den grove, ere lige naturlige, og lade sig derfor med kedelig Iddbildnings-Kraft lettelig forbinde, som Skil er i vore Dage hos de natur-philosophiske Theologer.

Men det er, til Lykke, ikke blot i den hellige Skrift vi finde det dobbelte Vidnesbyrd om, at Gud haver skannet os det evige Liv, og at dette Liv er i Hans Søn, saa at Høstom Døden er Syndens Sold, saa er det evige Liv en Guds Naade-Gave i Christo Jesu, vor Herre; thi hvor vi finde den christelige Kirke og Skole, der finde vi nødvendig ogsaa Vidnesbyrdene, det være sig levende eller døde, da det ene er ogsaa disse Vidnesbyrd vi finde den christelige Menighed i Verden.

